

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 listopada 2010 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: SSO Hanna Kulesza

Protokolant: Łukasz Wychowaniec

po rozpoznaniu w dniu 5 listopada 2010 r., w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa Stowarzyszenia (...) w P.

przeciwko Bankowi (...) w S.

o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone

I. Uznaje za niedozwolone i zakazuje wykorzystywania w obrocie z konsumentami postanowień wzorca umowy o treści:

„Bank może wypowiedzieć Umowę (...) gdy Posiadacz rachunku naruszył postanowienia umowy kredytu związanego z prowadzeniem Rachunku”;

II. Obciąża pozwanego - Bank (...) w S. kwotą 600 zł. (sześćset złotych) tytułem wpisu stałego od pozwu, od uiszczenia której powód był zwolniony, i nakazuje pobranie tej kwoty od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Kasy Sądu Okręgowego w Warszawie;

III. Zasądza od Pozwanego Banku (...) w S. na rzecz Stowarzyszenia (...) w P. kwotę 360 zł. (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego;

IV. Zarządza publikację prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym na koszt Banku (...) w S..

/-/ SSO Hanna Kulesza

XVII AmC 1374/09

UZASADNIENIE

Powód - Stowarzyszenie (...) w P., pozwem z dnia 21 maja 2009 r. skierowanym przeciwko Bankowi (...) w S., wniósł o uznanie za niedozwolone postanowienia zawartego we wzorcu umownym – „Regulaminie świadczenia usług (...) dla posiadaczy rachunków bankowych w zrzeszonych Bankach (...)” o treści: „ **Bank może wypowiedzieć Umowę (...) gdy Posiadacz rachunku naruszył postanowienia umowy kredytu związanego z prowadzeniem Rachunku**” - §32 ust. 1 Regulaminu.

W uzasadnieniu złożonego pozwu, powód zarzucił stronie pozwanej stosowanie w treści przedmiotowego Regulaminu niedozwolonych postanowień umownych, o których mowa w art. 385¹ k.c.

W ocenie powoda zakwestionowane postanowienie jest sprzeczne z dobrymi obyczajami a także rażąco narusza interesy konsumenta, gdyż pozwany uzależnił wykonanie przez siebie obowiązków wynikających z umowy rachunku

od wykonania przez konsumenta obowiązków wynikających z innego zobowiązania - umowy kredytu, a więc umowy nie związanej bezpośrednio z prowadzeniem rachunku bankowego. Zdaniem strony powodowej, konsument mimo niewywiązania się ze swoich obowiązków kredytowych może być zainteresowany utrzymaniem rachunku bankowego. Jeśli wywiązuje się z obowiązków wynikających bezpośrednio z umowy rachunku bankowego, to w ocenie powoda nie ma podstaw (ważnego powodu) do wypowiedzenia tej umowy.

W odpowiedzi na pozew, pełnomocnik pozwanego Banku (...) w S., wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pisma, ustosunkowując się do zarzutów pozwu, pełnomocnik pozwanego podniósł, iż postanowienie umowne zawarte w §32 ust 1 Regulaminu jest zgodne z obowiązującymi przepisami prawa i jako takie nie stanowi niedozwolonej klauzuli umownej, która naruszałaby uzasadnione interesy konsumentów w świetle przepisu art. 385¹ k.c. Zdaniem strony pozwanej, kwestionowane postanowienie odnosi się do ścisłego powiązania umowy kredytu w ramach prowadzonego przez Bank rachunku. W związku z powyższym naruszenie postanowień umowy kredytu udzielonego w ramach prowadzonego rachunku należy traktować jako naruszenie postanowień samej umowy rachunku bankowego .

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany Bank (...) w S. prowadzi działalność gospodarczą w zakresie usług bankowych. W ramach prowadzonej działalności pozwany oferuje również posiadaczom rachunków bankowych możliwość zawarcia umowy o świadczenie usług (...), dla których przygotował „Regulamin świadczenia usług (...) dla posiadaczy rachunków bankowych w zrzeszonych Bankach (...)”, który w §32 ust 1 zawierał zakwestionowane przez powoda postanowienie o następującej treści: „Bank może wypowiedzieć Umowę (...) gdy Posiadacz rachunku naruszył postanowienia umowy kredytu związanego z prowadzeniem Rachunku”.

Pozwany nie zakwestionował wiarygodności dołączonego do pozwu wzorca umownego, ani też nie zarzucił niezgodności kwestionowanego postanowienia z jego treścią, dlatego okoliczności te należało uznać za udowodnione na podstawie art. 230 k.p.c.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

Powód zasadnie zakwestionował przedmiotową klauzulę zawartą w §32 ust 1 Regulaminu, jako sprzeczną z dobrymi obyczajami oraz rażąco naruszającą interesy konsumenta.

Zgodnie z treścią art. 385¹ §1 k.c. w postępowaniu o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone przedmiotem oceny Sądu jest to, czy zawarte we wzorcu umownym kwestionowane postanowienie kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami oraz czy skutkiem tego dochodzi do rażącego naruszenia interesów konsumentów. Nie dotyczy to jednak postanowień regulujących główne świadczenia stron, jak cena lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Decydujące znaczenie dla oceny abuzywności tych postanowień ma fakt, czy zostały uzgodnione w sposób indywidualny.

Klauzula generalna wyrażona w art. 385¹ §1 k.c. uzupełniona została listą niedozwolonych postanowień umownych zamieszczoną w art. 385³ k.c. Obejmuje ona najczęściej spotykane w praktyce klauzule uznane za sprzeczne z dobrymi obyczajami zarazem rażąco naruszające interesy konsumenta. Ich wspólną cechą jest nierównomierne rozłożenie praw, obowiązków lub ryzyka między stronami prowadzące do zachwiania równowagi kontraktowej. Są to takie klauzule, które jedną ze stron (konsumenta) z góry, w oderwaniu od konkretnych okoliczności, stawiają w gorszym położeniu. Wyliczenie to ma charakter niepełny, przykładowy i pomocniczy. Funkcja jego polega na tym, iż zastosowanie we wzorcu umowy postanowień odpowiadających wskazanym w katalogu znacząco ułatwić ma

wykazanie, że spełniają one przesłanki niedozwolonych postanowień umownych objętych klauzulą generalną art. 385¹ §1 k.c. W razie wątpliwości ciężar dowodu, że dane postanowienia nie spełniają przesłanek klauzuli generalnej spoczywa na przedsiębiorcy – art. 385¹ §4 k.c. Aby obalić domniemanie, że klauzula umowna zgodna z którąś z przykładowych klauzul wymienionych w art. 385³ k.c. jest niedozwolonym postanowieniem umownym należy wykazać, że została ona uzgodniona indywidualnie lub, że nie kształtuje praw i obowiązków konsumentów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami rażąco naruszając ich interesy mimo swego „niedozwolonego” brzmienia tzn. nie spełnia przesłanek z art. 385¹ §1 k.c.

Zgodnie z uznanym w doktrynie poglądem klauzule abuzywne sklasyfikowano według następujących rodzajów postanowień:

- postanowienia przyznające przedsiębiorcy uprawnienie do jednostronnego kształtowania praw i obowiązków stron
- postanowienia ograniczające prawa konsumenta lub zwiększające jego obowiązki bez zachowania symetrii w stosunku do praw (obowiązków) przedsiębiorcy
- postanowienia ograniczające odpowiedzialność przedsiębiorcy
- postanowienia wyłączające lub ograniczające znaczenie rzeczywistej woli konsumenta.

Bezspornym jest , że w rozpoznawanym przypadku konsumenci nie mieli wpływu na treść kwestionowanego postanowienia umownego, nie było ono z nimi uzgodnione indywidualnie. Pozwany nie przedstawił również żadnego dowodu na okoliczność, iż konsument miał możliwość prowadzenia negocjacji lub też innego wpływu na treść postanowień przedmiotowego wzorca. Sąd ustalił zatem, że wskazany wzorzec umowny nie był uzgadniany indywidualnie z konsumentem. Zważyć również należy , iż przedmiotowe postanowienie nie dotyczy głównych świadczeń stron .

Zdaniem Sądu przedmiotowa klauzula powinna być uznana za niedozwoloną ponieważ zgodnie z jej treścią pozwany Bank uzależnia wykonywanie przez siebie obowiązków wynikających z zawartej umowy rachunku bankowego od wykonania przez konsumenta obowiązków wynikających z innego zobowiązania – umowy kredytu. Zważyć należy, iż umowa rachunku bankowego i umowa kredytu mają odmienny charakter i w sposób odmienny kształtują prawa i obowiązki stron. Odmiennie będą także świadczenia każdej ze stron w przypadku obu umów. I tak odnośnie umowy rachunku bankowego świadczeniem Banku jest wykonywanie określonych usług bankowych na rzecz klienta, natomiast świadczenie konsumenta polegać będzie na zapłacie należności za świadczone usługi. W przypadku zaś umowy kredytu świadczeniem Banku będzie pozostawienie do dyspozycji klienta określonej sumy pieniężnej, natomiast świadczenie klienta będzie polegało na zapłacie Bankowi należności z tytułu kosztów udzielonego kredytu oraz spłata całości zadłużenia wraz z oprocentowaniem, zgodnie z ustalonym harmonogramem.

Zasadnie zatem w ocenie Sądu podnosi powód , iż na podstawie kwestionowanego postanowienia pozwany uzależnia wykonywanie przez siebie obowiązków wynikających z umowy rachunku od wykonania przez konsumenta obowiązków wynikających z innego zobowiązania – umowy kredytu. Należy mieć na uwadze , iż nie wykonując swoich obowiązków wynikających z umowy kredytu np.: niespłacając w terminie rat kredytu , konsument w żaden sposób nie narusza warunków umowy rachunku bankowego. Zatem wypowiedzenie przez Bank z tego powodu umowy rachunku bankowego jest w tej sytuacji bezpodstawne, albowiem w ramach tej umowy nie doszło do naruszenia obowiązków leżących po stronie klienta. Na marginesie podnieść należy, iż w przypadku niewywiązywania się przez konsumenta z umowy kredytu Bank może wypowiedzieć taką umowę i zobowiązać konsumenta do spłaty udzielonego kredytu wraz z należnymi odsetkami.

Niezależnie od powyższego wskazać również należy, iż zakwestionowane postanowienie umowne nie uzależnia możliwości wypowiedzenia przez Bank umowy rachunku od sytuacji gdy naruszenie postanowień umowy kredytowej

nastąpiło z przyczyn zawinionych przez konsumenta .Może zatem dojść do sytuacji, w której z niezawinionych przez konsumenta przyczyn nie może on wywiązać się z warunków umowy kredytowej, nie naruszając przy tym warunków umowy rachunku bankowego, co spowoduje jednakże w świetle omawianej klauzuli nie tylko rozwiązanie wspomnianej umowy kredytowej, ale również wypowiedzenie umowy rachunku bankowego, której warunków de facto konsument nie naruszył. Tym samym w sposób sprzeczny z prawem dochodzi do wypowiedzenia umowy rachunku bankowego, nie tylko bez zaistnienia ważnych powodów, a wręcz bez jakichkolwiek powodów.

Wreszcie wskazać należy, iż wypowiedzenie umowy rachunku bankowego w sytuacji określonej w zakwestionowanym postanowieniu może pociągnąć za sobą uciążliwe dla konsumenta konsekwencje. Może być on bowiem zmuszony do dokonania szeregu nieplanowanych czynności np. zmiany numeru rachunku bankowego i zawiadomieniu o tym różnych instytucji , z którymi łączy go stosunki o charakterze finansowym a także swego pracodawcy, który dokonuje przelewu wynagrodzenia na rachunek bankowy. Oznacza to, iż konsument będzie zmuszony nie tylko poświęcić swój czas ale i nakłady finansowe na dokonanie zmian wynikających z wypowiedzenia umowy rachunku bankowego, której warunków nie naruszył.

W związku z powyższym, w ocenie Sądu stwierdzić należy, że kwestionowana klauzula kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy.

Mając powyższe na uwadze Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów stwierdzając, że kwestionowane postanowienia wzorca umownego stosowanego przez pozwanego stanowią klauzule niedozwolone w rozumieniu art. 385¹ §1 k.c., zakazał ich wykorzystywania w obrocie - art. 479⁴² k.p.c.

O kosztach postępowania orzeczono stosownie do w wyniku sporu na podstawie art. 98 k.p.c. zasadzając od pozwanego na rzecz powoda koszty zastępstwa procesowego.

O obciążeniu pozwanego wpisem od pozwu i kosztami publikacji wyroku orzeczono na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U.2005.167.1398)

O publikacji prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym zarządza zgodnie z art. 479⁴⁴ k.p.c.

/-/ SSO Hanna Kulesza